

Ontvangen: 16-2-2023

2022/101--

>Retouradres Postbus 16375 2500 BJ Den Haag

Christelijke Hogeschool Windesheim
T.a.v. het College van Bestuur
Postbus 10090
8000 GB ZWOLLE

**Hoger Onderwijs en
Studiefinanciering**
Rijnstraat 50
Den Haag
Postbus 16375
2500 BJ Den Haag
www.rijksoverheid.nl

Onze referentie
35815634

Bijlagen
1

Datum 16 februari 2023
Betreft Besluit macrodoelmatigheid nevenvestiging hbo associate degree-
opleiding Commerciële Economie

*Als u belang hebt bij dit besluit,
dan kunt u hiertegen binnen 6
weken, gerekend vanaf de
verzenddatum, bezwaar maken.
Stuur uw bezwaarschrift naar
DUO, Postbus 30205, 2500 GE
Den Haag. U kunt uw bezwaar
ook digitaal indienen op
www.bezwaarschriftenocw.nl.*

Geacht bestuur,

Met de brief van 22 december 2022, door de Commissie Doelmatigheid Hoger
Onderwijs (hierna: CDHO) ontvangen op 22 december 2022, hebt u mij het
voornemen voorgelegd om de hbo associate degree-opleiding Commerciële
Economie tevens als bekostigde opleiding te verzorgen in Zwolle.

Advies CDHO

De CDHO heeft mij bij brief van 13 februari 2022, kenmerk 2022/101, negatief
geadviseerd over uw aanvraag. Dit advies, dat integraal deel uitmaakt van dit
besluit, treft u hierbij aan.

Besluit

Gelet op het bovengenoemd advies van de CDHO, het bepaalde in de Wet op het
hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek (hierna: WHW) en in de Regeling
macrodoelmatigheid hoger onderwijs (hierna: Regeling), heb ik besloten niet in te
stemmen met uw voornemen om de hbo associate degree-opleiding Commerciële
Economie tevens als bekostigde opleiding te verzorgen in Zwolle.

Beoordelingskader

De wettelijke grondslag voor mijn besluitvorming is gelegen in artikel 7.17,
tweede lid, van de WHW. Voorts is de Regeling leidraad geweest voor mijn
afwegingen.

Motivering

Overeenkomstig het advies van de CDHO concludeer ik dat uw aanvraag niet
voldoet aan de criteria a en b van artikel 4, eerste lid, van de Regeling. Voor de
nadere motivering verwijs ik u naar het advies van de CDHO.

Een afschrift van deze brief is verzonden aan de CDHO, de NVAO, DUO-Groningen, de Inspectie van het Onderwijs en de VH.

Onze referentie
35815634

Met vriendelijke groet,

de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,
namens deze,
de directeur Hoger Onderwijs en Studiefinanciering,

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
T.a.v. de Minister
Dhr. dr. R.H. Dijkgraaf
Postbus 16375
2500 BJ DEN HAAG

Postadres
Postbus 85498
2508 CD Den Haag
Bezoekadres
Parkstraat 83
2514 JG Den Haag
T: 070 8505300
W: www.cdho.nl
E: info@cdho.nl

<i>Onderwerp</i>	<i>Ons Kenmerk</i>	<i>Datum</i>
Nevenvestiging Christelijke Hogeschool Windesheim Voltijd hbo Associate degree Commerciële Economie Zwolle	2022/101	13/02/2023

Geachte heer Dijkgraaf,

Op 22/12/2022 heeft de Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs het voornemen ontvangen van de Christelijke Hogeschool Windesheim om de hbo Associate degree Commerciële Economie tevens als bekostigde opleiding te verzorgen te Zwolle (brief van 22/12/2023 met kenmerk 2022-6055). De aanvraag was voorzien van alle voor de beoordeling benodigde gegevens en is door de commissie in behandeling genomen. Op 18/01/2023 heeft de commissie omwille van de zorgvuldige besluitvorming de beslistermijn verlengd tot 27/02/2023.

Advies Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs

Gelet op het hiernavolgende adviseert de commissie u om negatief te besluiten op het verzoek van de Christelijke Hogeschool Windesheim om de hbo Associate degree Commerciële Economie tevens als bekostigde opleiding te Zwolle te verzorgen.

Beoordelingskader

De wettelijke grondslag voor dit advies is gelegen in art. 6.2 van de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek (WHW). Voorts heeft de Regeling macrodoelmatigheid hoger onderwijs van 20 juni 2018, verder te noemen de Regeling, voor de commissie als leidraad gediend. Het beoordelingskader treft u in de bijlage bij dit advies aan.

Omschrijving van de aanvraag

De aanvrager wil de opleiding Commerciële Economie tevens in Zwolle vestigen. Het gaat om een Nederlandstalige hbo Associate degree (hierna ook: Ad) die in het Croho onderdeel Economie is geregistreerd. De voorgenomen opleiding omvat 120 studiepunten en de aanvrager wil deze in voltijdvorm aanbieden.

De opleiding leidt studenten op voor sales- en marketingfuncties voor zowel profit als non-

profitorganisaties. Studenten worden onder meer onderwezen in vaardigheden op het gebied van public relations, oog voor behoefte van consumenten en dataverzameling en -analyse. Elk semester besteedt aandacht aan een thema zoals 'awareness en consideration' 'purchase en service' en 'advocacy'.

De opleiding is toegankelijk voor studenten met een mbo-4, havo of vwo diploma.

Afgestudeerden van de opleiding kunnen functies bekleden zoals sales- of accountmanager, customer care manager, marketeer en commercieel medewerker.

Motivering

De aanvraag voldoet naar mening van de commissie niet aan de criteria a en b in art. 4 lid 1 van de Regeling. De kern van de afwijzing berust op de constatering dat de aanvrager niet heeft aangetoond dat er een arbeidsmarktbehoefte bestaat aan afgestudeerden van de voorgenomen opleiding.

Beoordeling criterium a

De aanvrager stelt dat de hbo Ad Commerciële Economie aansluit op een arbeidsmarktbehoefte.

Beoordeling arbeidsmarktbehoefte

Ter onderbouwing van de arbeidsmarktbehoefte beroept de aanvrager zich op de prognoses voor opleidingstypen en regionale opleidingssectoren zoals deze zijn opgenomen in het AIS van het ROA, de Spanningsindicator van het UWV

(www.werk.nl/arbeidsmarktinformatie/dashboards/spanningsindicator), een vacatureonderzoek dat door Randstad is uitgevoerd in opdracht van de aanvrager (2022), drie interviews die door Hobéon zijn uitgevoerd met werkveldpartijen (2022) en een werkgeversenquête die door Hobéon is uitgevoerd in opdracht van de aanvrager (2022).

De aanvrager beschouwt het opleidingstype bachelor financieel management en fiscaal recht dat is opgenomen in het AIS van het ROA als relevant voor de voorgenomen opleiding Commerciële Economie. De commissie acht met de aanvrager dit opleidingstype het meest relevant omdat de reeds bestaande Ad-opleiding Commerciële Economie en de sterk verwante Ad-opleiding Sales en Accountmanagement in dit opleidingstype zijn opgenomen. ROA typeert de vooruitzichten in 2026 voor afgestudeerden van dit opleidingstype als redelijk en verwacht enige knelpunten in de toekomstige personeelsvoorziening (zie Tabel 1).

Tabel 1. Arbeidsmarktprognoses opleidingstype bachelor financieel management en fiscaal recht

Opleidingstype	Arbeidsmarktprognose variabele Indicator	Aantal	Gem. Totaal jaarlijks		Typering
			% 6 jr.	%	
> > Bachelor - financieel management en fiscaal recht	verwachte uitbreidingsvraag tot 2026	5800	6	0.9	gemiddeld
> > Bachelor - financieel management en fiscaal recht	verwachte vervangingsvraag tot 2026	13100	13		2 gemiddeld
> > Bachelor - financieel management en fiscaal recht	verwachte baanopeningen tot 2026	18800	18	2.9	gemiddeld
> > Bachelor - financieel management en fiscaal recht	verwachte instroom van schoolverlaters tot 2026	21600	21	3.2	gemiddeld
> > Bachelor - financieel management en fiscaal recht	ITKP toekomstige knelpunten personeelsvoorziening in 2026	1.04			enige
> > Bachelor - financieel management en fiscaal recht	ITA toekomstige arbeidsmarktsituatie in 2026	1.04			redelijk

Bron: ROA, AIS

Daarnaast acht de commissie het opleidingstype bachelor marketing en public relations relevant

omdat hierin de sterk verwante Ad-opleidingen Marketing Management en Commercieel Management zijn opgenomen. ROA typeert de vooruitzichten in 2026 voor afgestudeerden van dit opleidingstype als matig en verwacht vrijwel geen knelpunten in de toekomstige personeelsvoorziening (zie Tabel 2).

Tabel 2. Arbeidsmarktprognoses opleidingstype bachelor marketing en public relations

Opleidingstype	Arbeidsmarktprognose variabele Indicator	Aantal	Gem. jaarlijks		Typering
			% 6 jr.	%	
> > Bachelor - marketing en public relations	verwachte uitbreidingsvraag tot 2026	4800	6		1 gemiddeld
> > Bachelor - marketing en public relations	verwachte vervangingsvraag tot 2026	5600	7		1.2 laag
> > Bachelor - marketing en public relations	verwachte baanopeningen tot 2026	10500	14		2.1 laag
> > Bachelor - marketing en public relations	verwachte instroom van schoolverlaters tot 2026	16100	21		3.2 gemiddeld
> > Bachelor - marketing en public relations	ITKP toekomstige knelpunten personeelsvoorziening in 2026	1.09			vrijwel geen
> > Bachelor - marketing en public relations	ITA toekomstige arbeidsmarktsituatie in 2026	1.09			matig

Bron: ROA, AIS

De aanvrager doet verder een beroep op de prognoses voor de opleidingssubsector bachelor economie en recht in de arbeidsmarktregio Zwolle. De commissie kent in beginsel minder gewicht toe aan de prognoses voor opleidingssubsectoren omdat hierin ook niet relevant geachte opleidingstypen zijn opgenomen. De commissie constateert dat deze opleidingssubsector te veel niet en nauwelijks relevante opleidingen bevat en dat de prognoses niet relevant zijn voor de voorgenomen opleiding. De commissie laat deze prognoses daarom buiten beschouwing.

De commissie concludeert dat de prognoses die zijn opgenomen in het AIS van het ROA voor de opleidingstypen die relevant zijn voor de onderhavige opleiding een vrij negatief beeld geven van de arbeidsmarktperspectieven voor afgestudeerden van de voorgenomen opleiding Commerciële Economie.

Vervolgens refereert de aanvrager aan de gegevens die zijn opgenomen in de Spanningsindicator van het UWV (www.werk.nl) betreffende de beroepsgroepen adviseurs marketing, public relations and sales en vertegenwoordigers en inkopers in de arbeidsmarktregio's Zwolle, Stedendriehoek en Noordwest Veluwe, Twente en Flevoland. De commissie merkt op dat de arbeidsmarkt begin 2020 is gekrompen als gevolg van de coronacrisis en dat deze krimp vervolgens is omgeslagen naar een (zeer) grote krapte op de arbeidsmarkt die zichtbaar is bij alle beroepsgroepen en alle sectoren. Het feit dat de arbeidsmarktspanning bij de door de aanvrager relevant geachte beroepsgroepen als (zeer) krap wordt getypeerd is daarom niet onderscheidend. De commissie kent daarom minder gewicht toe aan deze bron en stelt vast dat zij een (zeer) kleine positieve indicatie geeft van een arbeidsmarktbehoefte aan afgestudeerden van de voorgenomen opleiding.

Vervolgens beroept de aanvrager zich op een vacatureonderzoek dat is uitgevoerd door de aanvrager in samenwerking met het regionale programma Zwolse Koers (2022). De gegevens voor dit onderzoek zijn verstrekt door Randstad en zijn afkomstig van Jobdigger. Deze gegevens zijn op 30 augustus 2022 verzameld en de aanvrager geeft aan dat de vacatures zijn ontdubbeld. De dataset omvat de vacatures voor 119 aan commerce gerelateerde beroepstitels, zoals verschillende soorten accountmanagers, inkopers en sales engineers. Een volledige lijst van de gebruikte beroepstitels is in het onderzoek opgenomen. In het onderzoek is zowel gekeken naar

het aantal landelijke vacatures als het aantal vacatures in de regio's Zwolle, Stedendriehoek en Noordwest Veluwe, Twente en Flevoland tussen 1 januari 2017 en 30 augustus 2022. Volgens het onderzoek zijn er in deze periode landelijk 94.862 relevante vacatures op mbo/hbo-niveau geplaatst (circa 16.000 per jaar). In de genoemde regio's gaat het in het totaal om 9.023 relevante vacatures op dit niveau (circa 1500 per jaar).

De commissie merkt op dat de aantallen vacatures in 2017 en 2018 ongeveer gelijk waren en dat dit gevolgd werd door een krimp in 2019. De commissie heeft hierboven al geconstateerd dat de coronacrisis heeft gezorgd voor een algemene krimp in het aantal vacatures in 2020 en een groei van het aantal vacatures in 2021 en 2022. De gegevens van het vacatureonderzoek geven daarom niet zonder meer blijk van een groeiende behoefte aan afgestudeerden.

De bron toont aan dat er vacatures bestaan voor commercieel medewerkers op mbo/hbo-niveau; studenten van de voorgenomen opleiding zullen een van de groepen afgestudeerden vormen die voor dit type vacatures in aanmerking zullen komen. De commissie constateert echter ook dat deze functies ook voor afgestudeerden van niet verwante opleidingen op (bijvoorbeeld) mbo-4 of hbo bachelorniveau toegankelijk zijn. De bron geeft als zodanig op zichzelf geen specifieke blijk van een arbeidsmarktbehoefte aan afgestudeerden van de voorgenomen opleiding.

De aanvrager beroept zich ook op drie interviews die door Hobéon zijn uitgevoerd met werkveldpartijen. De aanvrager heeft gespreksverslagen van deze interviews (die plaats hebben gevonden in oktober en november 2022) bij het dossier gevoegd. De commissie constateert dat de respondenten in een positie zijn om iets te zeggen over het aannamebeleid van hun organisatie en voor een relevante organisatie werken.

De respondenten geven in het kwalitatieve deel van de interviews aan dat het belang van klantbeleving- en ervaring wordt herkend. Ook wordt in de interviews aandacht besteed aan de digitalisering in de marketing en het belang van data. De respondenten herkennen het belang van dit type ontwikkelingen en stellen dat er een behoefte is aan kennis hierover.

De commissie stelt vast dat er in de gespreksverslagen ook een kwantitatieve behoefte aan afgestudeerden van de voorgenomen opleiding is benoemd. Eén respondent verwacht de komende jaren één à twee vacatures te hebben waar afgestudeerden voor in aanmerking komen, één respondent verwacht er minimaal twee (zonder tijdsaanduiding), en de laatste verwacht er tien tot vijftien in het aankomende jaar.

De commissie constateert dat de interviews valide, navolgbaar en relevant zijn, maar dat het aantal geïnterviewden zeer gering is. Dit inachtnemend concludeert de commissie dat de antwoorden van de respondenten blijk geven van een kwalitatieve arbeidsmarktbehoefte en een geringe kwantitatieve arbeidsmarktbehoefte aan afgestudeerden van de voorgenomen opleiding.

Ten slotte beroept de aanvrager zich op een werkgeversenquête die door Hobéon is uitgevoerd in opdracht van de aanvrager (2022). Het onderzoek is uitgevoerd in de vorm van een online enquête die onder 65 werkgevers is afgenomen tussen september en november 2022 en is opgedeeld in een kwantitatief en een kwalitatief deel. De respondenten zijn allemaal werkzaam voor organisaties die in Nederland zijn gevestigd; de meeste organisaties zijn gevestigd in Overijssel (n=43), Gelderland (n=12) en Flevoland (n=9). De respondenten zijn overwegend werkzaam in de sector groot- en detailhandel (20%) en in de zakelijke dienstverlening (20%). 22% van de bedrijven heeft als sector 'anders' vermeld. De organisaties verschillen sterk in grootte, maar de meeste respondenten werken voor bedrijven van 0-49 fte (45%), 51-150 fte (19%) of meer dan 250 fte (19%). Een lijst van de functies van de respondenten is opgenomen in de bijlagen van het onderzoeksrapport. Het rapport stelt dat 62 respondenten invloed hebben op het aannamebeleid. In het kwalitatieve deel worden de ontwikkelingen die in de interviews als relevant zijn beschouwd nogmaals benoemd. Circa 90% van de respondenten is het eens met de stelling dat het werk in commerciële functies toeneemt als gevolg van ontwikkelingen op het gebied van digitalisering, veranderende klanteisen en veranderingen in de logistieke keten. Eenzelfde hoeveelheid van de respondenten heeft behoefte aan medewerkers die data kunnen verwerken met behulp van moderne technologieën. 88% van de respondenten geeft aan dat hun organisatie behoefte heeft aan accountmanagers.

In het kwantitatieve deel is de respondenten gevraagd hoe groot de ingeschatte behoefte is in de komende vijf jaar. Het rapport geeft aan hierbij alleen de antwoorden van de 62 respondenten mee te hebben genomen waarvan wordt gesteld dat zij invloed hebben op het aannamebeleid. Het onderzoek geeft aan hoe groot de geschatte behoefte per jaar is tussen de jaren 2023 en 2026. In 2023 omvat deze behoefte minimaal 119 en maximaal 181 verwachte vacatures. Deze aantallen stijgen in 2026 tot minimaal 137 en maximaal 222 verwachte vacatures.

De commissie acht het arbeidsmarktonderzoek valide en deels navolgbaar. De navolgbaarheid wordt in de ogen van de commissie om meerdere redenen beperkt. Allereerst constateert de commissie dat slechts van 58 van de bedrijven waar respondenten voor werken een naam is opgenomen. In het dossier wordt niet gesproken van ontdebeld resultaten en twee van de bedrijven die geïnterviewd zijn ook bij de werkgeversenquête zijn betrokken. Ook constateert de commissie dat niet alle respondenten in een positie lijken te zijn om een uitspraak te doen over het aannamebeleid van hun organisatie. Omdat het dossier verder niet vermeldt welke respondent welke antwoorden heeft gegeven is het voor de commissie niet mogelijk te bepalen welke antwoorden relevant moeten worden geacht. De commissie constateert daarom dat het onderzoek hooguit een positieve indicatie geeft van de arbeidsmarktbehoefte aan afgestudeerden van de voorgenomen opleiding.

De commissie concludeert op grond van het bovenstaande dat de aanvrager niet heeft aangetoond dat er een arbeidsmarktbehoefte bestaat aan de voorgenomen opleiding Commerciële Economie. De commissie overweegt hierbij dat de prognoses van het ROA vrij negatief zijn en de resterende bronnen enkel positieve indicaties van een arbeidsmarktbehoefte geven. Dit geeft in ogen van de commissie onvoldoende blijk van een substantiële arbeidsmarktbehoefte, zoals vereist is blijkens de toelichting op de Regeling (p. 8).

De commissie concludeert dat de aanvraag niet aansluit op een arbeidsmarktbehoefte. De aanvraag voldoet niet aan criterium a in art. 4 lid 1 van de Regeling.

Beoordeling criterium b

De commissie bepaalt het verwante opleidingsaanbod door vast te stellen welke bestaande opleidingen inhoudelijk sterk met de voorgenomen opleiding overeenkomen en opleiden tot (min of meer) dezelfde beroepen (uitstroomprofiel(en)). Bij de inhoud wordt door de commissie gekeken of de kennisgebieden en vaardigheden die in het curriculum van de voorgenomen opleiding zijn opgenomen overlap vertonen met de bestaande opleidingen. Voorts kijkt de commissie naar de instroomdoelgroep die de opleiding bedient. Ten slotte is voor de beoordeling van het verwant aanbod van belang om welke onderwijsvariant (voltijd, deeltijd of dual) het gaat.

De aanvrager acht de volgende Ad-opleidingen "verwant" aan de voorgenomen opleiding: Commerciële Economie (Christelijke Hogeschool Windesheim, Fontys Hogeschool, NHL Stenden Hogeschool en Hogeschool van Arnhem en Nijmegen) en Sales en Accountmanagement (Hogeschool Rotterdam en Hogeschool Utrecht). De aanvrager acht ook de onbekostigde Ad-opleidingen Commerciële Economie (NCOI) en Commerciële Economie en Ondernemerschap (TIO) verwant aan de voorgenomen opleiding.

Daarnaast beschouwt de aanvrager de volgende Ad-opleidingen aanverwant aan de voorgenomen opleiding: Marketing Management (Avans Hogeschool) en Commercieel Management (Zuyd Hogeschool). Verder acht de aanvrager de nog niet gestarte Ad-opleidingen E-Commerce (Christelijke Hogeschool Windesheim en Hogeschool Utrecht) aanverwant aan de voorgenomen opleiding.

De commissie ziet de door de aanvrager gebruikte term "verwant" als gelijk aan de door de commissie gebruikte term sterk verwant.

De commissie is van mening dat de volgende door de aanvrager genoemde Ad-opleidingen sterk verwant zijn aan de voorgenomen opleiding: Commerciële Economie en Sales en Accountmanagement. De commissie acht ook de door de aanvrager benoemde Ad-opleidingen Marketing Management en Commercieel Management sterk verwant omdat deze

eenzelfde instroomdoelgroep bedienen, inhoudelijk sterk overlappen en studenten opleiden tot vergelijkbare beroepen.

De commissie is met de aanvrager van mening dat de nog niet gestarte Ad-opleiding E-Commerce aanverwant is aan de voorgenomen opleiding. Verder is de commissie van mening dat de Ad-opleiding Ondernemerschap & Retail Management (Avans Hogeschool, Fontys Hogeschool, NHL Stenden Hogeschool en Saxion Hogeschool) aanverwant is aan de voorgenomen opleiding omdat deze dezelfde instroomdoelgroep bedient, een vergelijkbare inhoud heeft als de voorgenomen opleiding, en studenten ten dele opleidt voor dezelfde beroepen.

De commissie neemt de instroom in het onbekostigde onderwijsaanbod (voor zover dit er is) niet mee in de onderstaande overweging omdat deze bij de commissie niet bekend is. Verder constateert de commissie dat de opleiding Commerciële Economie van de Hogeschool van Arnhem en Nijmegen over spreekt voorheen onder de naam Online Marketing en Sales werd aangeboden. De commissie betreft de instroomgegevens van deze opleiding onder die naam in de onderstaande overweging. De instroom van de verwante opleidingen is in de afgelopen vijf jaar licht gestegen.

Tabel 3. Instroom eerstejaarsstudenten in verwant bekostigd onderwijsaanbod

Opleiding	Instelling	'17-'18		'18-'19		'19-'20		'20-'21		'21-'22						
		VT	DT	DU	VT	DT	DU	VT	DT	DU	VT	DT	DU			
Ad Commerciële Economie (80103)	Christelijke Hogeschool Windesheim (01VU), Almere	15		60		63		53		52						
	Fontys Hogeschool (30GB), Eindhoven	28	22	21	43	24	42	22	46	24						
	NHL Stenden Hogeschool (31FR), Emmen	22		28		34		32		33						
Ad Online Marketing en Sales (80135)	Hogeschool van Arnhem en Nijmegen (25KB), Arnhem	7	10	17	46	13	32	19	35	14	38					
Ad Commercieel Management (80096)	Zuyd Hogeschool (25JX), Sittard-Geleen	11	1	48		70		65		57						
Ad Marketing Management (80036)	Avans Hogeschool (07GR), 's-Hertogenbosch	100	39	106	32	123	24	120	25	96	25					
	Avans Hogeschool (07GR), Breda	30		49		38		32		29						
Ad Sales en Accountmanagement (80126)	Hogeschool Rotterdam (22OJ), Rotterdam	39		41		40		41		33	34					
	Hogeschool Utrecht (25DW), Amersfoort							56		69	34					
Ad Ondernemerschap & Retail Management (80010)	Avans Hogeschool (07GR), 's-Hertogenbosch	48	34	52	72	27	37	91	19	97	82	20	144	54	28	134
	Avans Hogeschool (07GR), Breda	48		41		34		33		36						
	Fontys Hogeschool (30GB), Eindhoven	16	37	36	23	39	19	46	17	36	13					

NHL Stenden Hogeschool (31FR), Amsterdam						43		39		79		37			
NHL Stenden Hogeschool (31FR), Leeuwarden	34	102	36	71	30		64	46	84	35		85			
Saxion Hogeschool (23AH), Deventer	1	16		10		10			13		15	16			
Saxion Hogeschool (23AH), Enschede		11		10		11			3		17				
Totaal Instroom	247	252	202	408	248	220	493	213	251	542	208	359	543	240	307

Bron: DUO

De aanvrager heeft een prognose gemaakt van de instroom in de voorgenomen opleiding op grond van een instroomonderzoek van Hobéon. De aanvrager verwacht dat er minimaal 15 studenten zullen instromen. De commissie acht deze prognose realistisch, maar constateert ook dat dit een relatief gering aantal studenten is voor een opleiding.

Vanaf 23/12/2022 is op de website van de CDHO kennisgegeven van het voornemen van de Christelijke Hogeschool Windesheim om de hbo Associate degree Commerciële Economie in Zwolle aan te bieden. Hiermee is aan de instellingen voor hoger onderwijs de mogelijkheid gegeven om hun zienswijzen op dit voornemen kenbaar te maken. Op 05/01/2023 is er een zienswijze ingediend door NHL Stenden Hogeschool.

NHL Stenden Hogeschool stelt in haar zienswijze dat de beoogde nevenvestiging van de Ad-opleiding Commerciële Economie in Zwolle een negatief effect zal hebben op de instroom van de gelijknamige opleiding die door NHL Stenden Hogeschool wordt aangeboden in Emmen. Zij stelt dat deze opleiding een gebied bestrijkt dat tot aan Zwolle reikt en dat de regionale arbeidsmarktbehoefte en maatschappelijke behoefte hiermee al voldoende wordt gedekt. De instroom van deze opleiding omvat ongeveer 40 studenten per jaar en NHL Stenden Hogeschool zegt dat zij op basis van eigen onderzoek niet verwacht dat deze instroom nog verder kan groeien. In de zienswijze wordt gesteld dat de beoogde nevenvestiging in Zwolle een kannibaliserend effect zou kunnen hebben op de opleiding in Emmen waardoor deze mogelijk niet meer rendabel zou zijn. Dit zou in de ogen van NHL Stenden Hogeschool effect kunnen hebben op de regionale doorstroombmogelijkheden voor mbo-studenten in de regio Emmen. Dit alles inachtnemend concludeert NHL Stenden Hogeschool het niet doelmatig om een nevenvestiging van de Ad-opleiding Commerciële Economie in Zwolle te starten.

De CDHO heeft de aanvrager op 11/01/2023 op de hoogte gesteld van de inhoud van de zienswijze en de gelegenheid gegeven om binnen tien werkdagen na ontvangst een reactie te geven. De aanvrager heeft op 18/01/2023 gereageerd. Hierin benadrukt de aanvrager allereerst dat de aanvraag in haar ogen aansluit op haar ambitie om de onderwijsketen te verbeteren en mbo-studenten te stimuleren om hun leerroute in het hbo te vervolgen. De aanvrager verwijst hierbij naar het advies 'Profiel van mbo-studenten van economisch-administratieve beroepsopleidingen' van de CMMBO (2019, p. 14), waarin wordt gesteld dat economisch opgeleide mbo-studenten, meer dan andere mbo'ers, het noodzakelijk vinden om door te stromen naar het hbo. De aanvrager stelt verder dat het plan ook aansluit op de ambities van het Economic Board van de regio Zwolle, die tot uitwerking worden gebracht in het voornoemde regionale programma 'Zwolse Koers', een samenwerkingsprogramma van de Zwolse economische mbo- en hbo-opleidingen voor de verbetering van het economisch onderwijs in de regio.

De aanvrager stelt vervolgens dat de instroom in het verwante aanbod in de afgelopen vijf jaar is toegenomen en dat de enige verwante opleiding die zich op het moment in het wervingsgebied van Windesheim Zwolle bevindt de Ad E-Commerce is. De aanvrager stelt dat 8% van de

studenten uit de regio Emmen komt en dat voor de bacheloropleiding Commerciële Economie die in Zwolle wordt aangeboden slechts 2% van de studenten uit die regio komt (de aanvrager heeft de instroomgegevens waar deze informatie op gebaseerd is niet bijgeleverd bij de reactie op de zienswijze). De aanvrager beargumenteert verder dat de opleiding in Emmen een minder aantrekkelijk alternatief is voor studenten uit de regio Zwolle vanwege de reisafstand (circa 75 kilometer). De aanvrager stelt daarbij dat er verder geen 'commerciële doorstroomoptie' bestaat op Ad-niveau voor potentiële studenten in de regio's Noordoostpolder, Twente en het noorden van Gelderland.

De commissie stelt allereerst vast dat de door de aanvrager gegeven argumentatie die gaat over de behoefte aan Ad-opleidingen ziet op een regionale maatschappelijke behoefte, waar de aanvrager zich niet op heeft beroepen in het dossier. De commissie constateert dat de aangehaalde informatie een indicatie geeft van een regionale maatschappelijke behoefte aan economische vervolgopleidingen voor mbo-studenten en dat de onderhavige aanvraag een dergelijke vervolgopleiding betreft.

De commissie heeft bij criterium a geconstateerd dat de aanvrager niet heeft aangetoond dat de voorgenomen opleiding Commerciële Economie aansluit op een arbeidsmarktbehoefte. Derhalve heeft de aanvrager evenmin aangetoond dat er ruimte is om deze opleiding binnen het bekostigde domein vorm te geven. Daarbij constateert de commissie ook dat vestiging van de opleiding in Zwolle waarschijnlijk een negatief effect heeft op de landelijke spreiding van het onderwijsaanbod. De commissie overweegt hierbij dat de sterk verwante Ad Sales en Accountmanagement en de aanverwante Ad E-Commerce van de Hogeschool Utrecht in Amersfoort zal worden gevestigd, dat de aanverwante Ad Ondernemerschap & Retailmanagement van Saxion Hogeschool in Deventer is gevestigd en dat de aanvrager zelf de aanverwante Ad E-Commerce in Zwolle beoogt te vestigen. De commissie merkt op dat deze opleidingen op geringe afstand van de locatie van de voorgenomen opleiding worden aangeboden en dat zij mogelijk negatieve effecten kunnen ervaren op de toch al (verwachte) geringe instroom als de voorgenomen opleiding in Zwolle gevestigd zou worden. De in de zienswijze besproken opleiding Commerciële Economie die door NHL Stenden Hogeschool wordt aangeboden bedient ook ten dele hetzelfde wervingsgebied.

De commissie concludeert dat er geen ruimte in het landelijk aanbod bestaat om de hbo Associate degree Commerciële Economie te realiseren. De aanvraag voldoet niet aan criterium b in art. 4 lid 1 van de Regeling.

Gelet op het vorenstaande adviseert de Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs u om negatief te besluiten op het voorliggende verzoek.

De Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs

drs. P.M.M. Rullmann
Voorzitter CDHO

Bijlage:

Beoordelingskader macrodoelmatigheid nieuwe opleiding of nevenvestiging

Aan de hand van de in de Regeling macrodoelmatigheid hoger onderwijs van 20 juni 2018 genoemde voorwaarden worden voornemens tot het verzorgen van een nieuwe opleiding beoordeeld op doelmatigheid. Een nieuwe opleiding kan volgens artikel 4 van deze Regeling alleen doelmatig worden geacht indien het voornemen voldoet aan de criteria a en b.

Volgens criterium a heeft het instellingsbestuur aangetoond dat er behoefte bestaat aan de nieuwe opleiding of nevenvestiging, zijnde overwegend een arbeidsmarktbehoefte, dan wel een overwegend maatschappelijke behoefte in combinatie met een arbeidsmarktbehoefte, dan wel een overwegend wetenschappelijke behoefte in combinatie met een arbeidsmarktbehoefte.

Volgens criterium b dient het instellingsbestuur aan te tonen dat in de behoefte die bij criterium a is aangetoond niet door het bestaande opleidingsaanbod wordt voorzien.